

Iitu Dufva
Emilia Hyttinen

TUKITOIMET INKLUSIIVISESSA VUOROHOIDOSSA

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomikoulutus

2024

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sosionomi (AMK)
Tekijä/Tekijät	litu Dufva ja Emilia Hyttinen
Työn nimi	Tukitoimet inklusiivisessa vuorohoidossa
Toimeksiantaja	Päiväkoti Meripirtti, Kirsi Suomela-Inkeri
Vuosi	2024
Sivut	38 sivua, liitteitä 2 sivua
Työn ohjaaja(t)	Maija Olli & Virve Jussila (Xamk)

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia inklusiivisten tukitoimien hyödyntämistä Kotkan varhaiskasvatuksen vuorohoidossa. Tutkimus suoritettiin sähköisenä kyselynä vuorohoidon henkilökunnalle. Tavoitteena oli saada tietoa siitä, mitä inklusiivisia tukitoimia hyödynnetään sekä millaisena henkilökunta kokee näiden tukitoimien käytön.

Tämä opinnäytetyö on suunnattu erityisesti vuorohoidon henkilökunnalle. Työ soveltuu myös muille tukitoimien käytöstä kiinnostuneille tai alaa opiskeleville. Tarve tälle työlle nousi suoraan työelämästä. Toimeksiantaja toivoi inklusioon liittyvää työtä. Rajasimme aiheen inklusiivisiin tukitoimiin, sillä tukitoimet ovat keskeisessä osassa inklusion toteutumista. Oleellista oli aloittaa kartoittamalla tilannetta tällä tutkimuksella. Menetelmänä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella Webropol-alustan avulla. Vastaajina toimivat Meripirtin vuorohoidon henkilökunta.

Analysoitujen vastausten perusteella vuorohoidossa yleisesti hyödynnettäviä tukitoimia ovat pienryhmätoiminta, kuvatukien sekä tukiviittomien käyttö, ympäristön muokkaaminen ja turvallisen ympäristön takaaminen. Tukitoimia hyödynnetään useita kertoja viikossa. Yleisesti käytettyihin tukitoimiin kuuluvat myös toistot sekä selkokieli. Vastauksien perusteella vastaajat ymmärsivät inklusion käsitteenä, eikä tähän vaikuttanut vastaajan ikä tai koulutustausta. Tukitoimien käytön suurin osa vastaajista koki haastavaksi ja muutama helpoksi. Haastavaksi se koettiin erityisesti silloin, kun henkilökuntaa ja resursseja on liian vähän. Tämä tilanne nousee esiin varsinkin iltaisin ja viikonloppuisin. Vastaajista kaksi kolmesta hyödyntää pienryhmätoimintaa tukitoimena useita kertoja viikossa. Pienryhmätoimintaa ei kuitenkaan voi toteuttaa, mikäli henkilökuntaa ei ole tarpeeksi. Tukitoimien käyttöä helpottaa, jos niiden käyttö on hyvin suunniteltua ja organisoitua. Tämä edellyttää henkilöstön ja ryhmän rakenteen pysyvän ennallaan.

Asiasanat: varhaiskasvatus, vuorohoito, inklusio, tukitoimet

Degree title	Bachelor of Social Services
Author (authors)	litu Dufva and Emilia Hyttinen
Thesis title	Support measures in inclusive shift care
Commissioned by	Päiväkoti Meripirtti, Kirsi Suomela-Inkeri
Time	2024
Pages	38 pages, 2 pages of appendices
Supervisor	Maija Olli & Virve Jussila

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to examine the use of inclusive support measures in early childhood shift care in the city of Kotka. The research was conducted as an online survey for the staff in shift care. The objective was to find out what support measures are being used, and how the staff feel about using them.

This thesis is targeted specifically at shift care staff. The thesis but is also suitable for students, or anyone interested in the use of support measures. The necessity for this thesis came from the commissioner, as they asked for a thesis about inclusion. The thesis was then narrowed to inclusive support measures, because support measures are crucial for the fulfillment of inclusion. It was relevant to start by surveying the current situation with this study. A quantitative method was used, and the material was gathered through an electronic survey form in Webropol. The shift care staff of Meripirtti acted as respondents.

Based on the staff responses commonly used support measures include dividing the group into smaller groups, the use of pictures or signs while communicating, and modifying the environment to ensure its safety. Different support measures are used multiple times a week. Other commonly used measures include also repetitions and simplified language. The respondents seemed to understand inclusion as a concept. The respondents age or educational background did not affect the answers. Most of the respondents experienced challenges in using support measures. It was particularly challenging when there were not enough staff or other resources. Mostly during the evenings and weekends. Two out of three respondents used small group activities multiple times a week. However, small groups cannot be used if there is not enough staff. The use of support measures is a lot easier, if it is well scheduled and organized. This would require the staff and group structure to always stay the same.

Keywords: early childhood education, shift care, inclusion, measures of support

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MERIPIRTIN ESITTELY	7
3	VUOROHOITO VARHAISKASVATUKSEN MUOTONA	7
4	INKLUUSIO.....	9
4.1	Inklusion määritelmä.....	11
4.2	Inklusion kehittyminen	12
5	PEDAGOGISET TUKITOIMET	13
6	KOLMIPORTAINEN TUKI	15
6.1	Yleinen tuki	16
6.2	Tehostettu tuki	17
6.3	Erityinen tuki	17
7	KOTKAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA	18
8	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	19
9	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	20
9.1	Tutkimuksen kulku	20
9.2	Kvantitatiivinen tutkimus.....	22
9.3	Kyselylomake.....	22
9.4	Sisällönanalyysi	23
10	TULOKSET	24
10.1	Inklusio.....	25
10.2	Tukitoimien käyttäminen.....	25
10.3	Mikä vaikuttaa tukitoimien käyttöön?	27
11	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
12	ARVIOINTI JA POHDINTA.....	33

LÄHTEET37

KUVALUETTELO

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

Liite 2. Saatekirje

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mitä olemassa olevia tukitoimia hyödynnetään vuorohoidossa sekä millaisena niiden käyttö koetaan. Olemassa olevilla tukitoimilla tarkoitamme yleisesti varhaiskasvatuksen tunnistamia ja päiväkodilla jo käytössä olevia tukitoimia. Opinnäytetyömme on työelämälähtöinen, sillä Meripirtin päiväkodista nousi idea inklusioon liittyvälle opinnäytetyölle. Toteutamme tutkimuksen päiväkodin henkilökunnan eli varhaiskasvattajien näkökulmasta ja he toimivat tutkimuksen kohderyhmänä.

Tavoitteena on kartoittaa inklusion toteutumista vuorohoidossa, nimenomaan tukitoimien näkökulmasta. Opinnäytetyö tukee inklusion toteuttamista. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Kotkan kaupungin päiväkotiki Meripirtti, jossa tarjotaan ympärivuorokautista varhaiskasvatusta. Opinnäytetyö painottuu vuorohoidon ympäristössä toteutettaviin tukitoimiin ja niiden käyttöön. Aihe on inklusion toteuttamisen kannalta ajankohtainen. Aihe on myös tärkeä, sillä inklusion toteutumisesta vuorohoidossa tiedetään vasta melko vähän, mikä ilmeni meille, kun etsimme aiheeseen liittyvää tutkimustietoa. Vuorohoitoon liittyviä tutkimuksia tai kirjallisuutta myös muista kuin inklusion näkökulmista on varsin vähän, vaikka vuorohoidon piirissä esimerkiksi vuonna 2013 oli 7 % kunnallisessa päivähoitossa olevista lapsista (Malinen ym. 2016). Meripirtissä inklusion toteutuminen on vasta alkutekijöissä ja tämä opinnäytetyö tukee henkilökuntaa tukitoimien käytössä. Ammatillisesti tästä opinnäytetyöstä hyötyy erityisesti Meripirtin vuorohoidossa työskentelevä henkilökunta.

Opinnäytetyö rakentuu määrällisen tutkimuksen mallin mukaisesti. Ensin esitellään opinnäytetyön toimeksiantaja sekä perehdytään vuorohoitoon varhaiskasvatuksen muotona. Tämän jälkeen avataan tutkimuksen pohjana toimivaa teoretietoa ja ajankohtaisia tutkimuksia liittyen nykyaikaiseen inklusion käsitteeseen, inklusioon varhaiskasvatuksessa, pedagogisiin tukitoimiin sekä kolmiportaiseen tukeen. Teoriatiedon avaamisen jälkeen käsitellään varsinaista tutkimusta eli kuinka tutkimus on toteutettu, millaisia

vastauksia saatiin sekä millaisia johtopäätöksiä vastauksista tehtiin. Opinnäytetyömme avainsanoina toimivat *varhaiskasvatus*, *vuorohoito*, *inkluisio* ja *tukitoimet*.

2 MERIPIRTIN ESITTELY

Meripirtin päiväkoti sijaitsee Kotkansaarella ja se on yksi Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen yksiköistä. Meripirtin päiväkoti toimii Kotkan ainoana ympärivuorokautista varhaiskasvatusta tarjoavana päiväkötinä. Vuorohoitoryhmiä Meripirtissä on neljä sekä erillsrakennuksessa toimii kaksi päiväryhmää. Vuorohoidon ryhmät jakautuvat kahteen 0–3-vuotiaiden ryhmään sekä kahteen 3–5-vuotiaiden ryhmään. Tarpeen mukaan vuorohoitoa tarvitsevat esikoululaiset siirtyvät päiväkodille ilta-, yö- ja viikonloppuaikana. (Meripirtin päiväkoti 2023.)

Meripirtin toiminta perustuu Kotkan varhaiskasvatussuunnitelman arvoille. Arvot muodostavat neljä kokonaisuutta: lapsi on ainutlaatuinen ja lapsuus on itseisarvo; yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus; ihmisenä kasvaminen ja kestävä ja terveellinen elämäntapa on välttämätöntä. Kaikki kokonaisuudet sisältävät paljon inkluisioon tarvittavia arvoja sekä lähtökohtia tukitoimien toteuttamiseen. Esimerkiksi otsikko lapsi on ainutlaatuinen ja lapsuus on itseisarvo sisältää arvot; lapsella on oikeus ilmaista itseään ja ajatuksiaan niillä ilmaisun keinoilla, joita hänellä on sekä; lapsella on oikeus riittävään oikea-aikaiseen tukeen. Myös yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus -otsikko sisältää lähtökohtaisia arvoja inklusiolle kuten; lapsilla on mahdollisuus kehittää taitojaan riippumatta sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilökohtaisista tekijöistä. Kestävä kehitys on myös Meripirtin arvoissa läsnä. Sosiaalisesti kestävä varhaiskasvatus kehittää mahdollisuuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Nämä mahdollisuudet vahvistavat vastuunottoa, elämänhallintaa sekä omien tekojen merkityksen ymmärtämistä. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 13–18.)

3 VUOROHOITO VARHAISKASVATUKSEN MUOTONA

Varhaiskasvatuslaissa vuorohoidolla tarkoitetaan iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- sekä juhlapyhinä järjestettävää varhaiskasvatusta. Vuorohoitoa tulee

järjestää siinä laajuudessaan kuin perheillä on sille tarvetta. Usein tarve nousee huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi. (Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540.13 §.) Normaalissa tilanteessa varhaiskasvatus saa kestää yhtäjaksoisesti enintään kymmenen tuntia, mutta vuorohoidossa kesto määritellään lapsen ja perheen tarpeiden mukaisesti (Varhaiskasvatuslaki 9. §). Vuorohoitoon osallistuvan lapsen osallistuminen varhaiskasvatukseen tapahtuu usein epäsäännöllisin ajoin ja se tulisikin huomioida pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018). Pedagogiikassa olisi hyvä huomioida vuorohoidon kolme erityispiirrettä, mitkä ovat eriytmys, epäsäännöllisyys ja ennakoimattomuus. (Vuorohoito varhaiskasvatuksen toimintaympäristönä 2019).

Väitöskirjatutkija Kaisu Peltoperän (Vuorohoito varhaiskasvatuksen toimintaympäristönä 2019) mukaan Suomessa on pitkä historia sekä myönteinen ilmapiiri sen suhteen, että pientenlasten vanhemmat käyvät kokopäivätoimissa. Siitä huolimatta vanhemmat ja perheet, jotka joutuvat käyttämään vuorohoidon palveluja, kokevat joutuvansa selittämään työhön liittyviä ratkaisujaan. He käyttävät myös muita enemmän muuta lastenhoitoapua, kuten isovanhempia tai tuttavuuksia, ettei lapselle tulisi liian pitkiä hoitajaksoja vuorohoidossa. Onneksi Suomessa perheillä on kuitenkin mahdollisuus vuorohoitoon, sillä kansainvälisellä tasolla sitä pidetään ainutlaatuisena.

Vuorohoitoa pidetään joidenkin tutkimusten mukaan erityisenä varhaiskasvatuksen muotona, sillä lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin toteutuminen ei välttämättä ole aina selvää. Koska vuorohoito muodostuu usein epätyypillisistä varhaiskasvatusajoista ja vuorojen vaihtelusta, ne voivat lisätä lapsen arkeen ennakoimattomuutta sekä vaihtuvia ihmissuhteita, mutta on toki yksilöllistä, kuinka lapsi niihin reagoi tai reagoiko lainkaan. Vuorohoito tuo myös haasteita pedagogiikan suunnitteluun, sillä ryhmä voi koostua eri-ikäisistä lapsista ja ryhmän kokoonpano voi vaihdella päivän aikana paljonkin. Vuorohoitoon kuuluu onneksi myös vahvuuksia ja niitä ovat esimerkiksi joustavat ja lapsilähtöiset toimintatavat. Nämä helpottavat lasten yksilöllisten tarpeiden huomioimista edistämällä heidän hyvinvointiaan. (Salonen 2021.)

4 INKLUUSIO

Inkluusio perustuu jokaisen ihmisen oikeuteen kokea osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta taustoistaan ja lähtökohdistaan riippumatta (Loukomies & Laine 2023, 15). Inkluusio ymmärretään ja yhdistetään usein erityisopetukseen liittyvänä näkökulmana, mutta kokonaisuudessaan se käsittää kaikkien lasten yhdenvertaisen kunnioituksen kaikissa toimintaympäristöissä (Laakso ym. 2023). Euroopan Unionin maat ovat sitoutuneet moniin erityistä tukea tarvitsevien lasten oikeuksia edistäviin sopimuksiin ja ne toimivatkin pohjana koulutusalan tavoitteiden saavuttamisessa. Kyseisissä sopimuksissa keskitytään inklusiivisen opetuksen toteuttamiseen nimenomaisesti erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden näkökulmasta käsin, vaikka inkluusio koskee kaikkia oppijoita yhdenvertaisesti. (Inklusiivisen koulutuksen laadun edistämisen pääperiaatteet 2009.) Inkluusio ei myöskään ole vain koulutukseen ja pedagogiikkaan liittyvä toimintamalli, vaan kokonaisuudessaan se on yhteiskuntapoliittinen asia, jonka toteutumiseen vaikuttavat jopa kaupunkien kaavoitus, rankentaminen ja asuntopoliittikka. (Laakso ym. 2023). Keskitymme kuitenkin tässä opinnäytetyössä tutkimaan inklusiota varhaiskasvatuksen toimintaympäristöstä käsin.

Suomessa inklusion toteuttaminen etenee varhaiskasvatuksessa nopeampaa tahtia kuin perusopetuksessa, koska varhaiskasvatuksen historiassa ei ole vahvaa segregaatian historiaa kuten perusopetuksella on. Segregaatio tarkoittaa perusopetuksen jakautumista yleisopetukseen ”normaalit luokat” ja erityisopetukseen erityiskouluissa tai -luokissa. Rakenteellinen segregatio on kestänyt kauan, joten sen kehittäminen täysin vastakkaiseen toimintakulttuuriin eli inklusiivisten periaatteiden mukaiseksi on hidasta ja aikaa vievää. Koska varhaiskasvatus ei omaa segregatioon liittyvää historiaa, sillä varhaiskasvatuksessa ei ole ollut erityispäiväkoteja erityistä tukea tai hoitoa tarvitseville lapsille, sen kehitys entistä inklusiivisemmaksi onnistuu nopeammin. (Laakso ym. 2023.) Toisaalta inkluusio ei koske vain varhaiskasvatus- tai kouluympäristöä, vaan se koskee koko yhteiskuntaa, mahdollistaen kaikille osallisuuden ja yhteenkuulumisen

tunteen omista lähtökohdista käsin. Inklusion onnistuminen vaatii siten jo yhteiskuntatasolla inklusiivisen ajattelumallin sisäistämisen ja toimeenpanoa. (Loukomies & Laine 2023, 15.)

Kasvatus- ja opetustoiminnan kehittäminen kohti inklusiivista toimintamallia tapahtuu yhteiskunnallisten muutosten avulla pikkuhiljaa, ja yhtenä tärkeänä lähtökohtana tavoitteen saavuttamiseksi täytyy varhaiskasvattajien ja opettajien suhtautua suunnanmuutokseen myönteisesti. Sveitsiläisten Schaubin ja Lutolfin (2023) tutkimuksen mukaan varhaiskasvattajien myönteisellä suhtautumisella kaikkien lasten osallisuuteen, eli myös kehitysvammaisten lasten varhaiskasvatukseen osallistumiseen, huomattiin olevan vaikuttavin ja myös onnistuin edellytys osallisuuden onnistumiseen. Varhaiskasvattajilla onkin päävastuu osallistavan toiminnan toteuttamisesta, ja on huomattu, että kasvattaja, jolla on positiivinen asenne inklusiota kohtaan, on halukas toteuttamaan inklusiivisia toimintatapoja kasvatusympäristössään. Kun taas kasvattaja, joka on aihetta kohtaan kielteinen, saattaa sivuuttaa opetuksessaan kehitysvammaiset lapset. (Schaub & Lutolf 2023.) Mielestämme tutkimustulosta voi varmasti jossakin määrin peilata myös inklusiivisten toimintatapojen toteuttamiseen suomalaisissa päiväkodeissa, eli mitä myönteisempää henkilökunta on inklusiivista varhaiskasvatusta kohtaan, sitä motivoituneempia he ovat sitä kehittämään ja käyttämään uudenlaisen toiminnan suunnitteluun aikaa. Tämä on vain oletuksemme ja toisaalta, vaikka henkilökunnalla olisi motivaatiota inklusiivisen toiminnan kehittämiseen ja toteuttamiseen, sen onnistumiseen tarvitaan myös erilaisia resursseja.

Schaubin ja Lutolfin tutkimuksessa ei havaittu varhaiskasvattajien iän tai ammatillisen kokemuksen vaikuttavan osallisuuden käsityksiin, vaikka aiemmissa tutkimuksissa onkin havaittu siihen viittaavia piirteitä, että vanhemmat varhaiskasvattajat olisivat osallisuutta kohtaan kielteisempiä. Tuloksien käsittelyssä pohdittiin asiaa ja vanhempien varhaiskasvattajien kielteisyys voi johtua esimerkiksi siitä, että nuoremmat varhaiskasvattajat ovat kasvaneet osallistavammassa ympäristössä kuin vanhemmat. (Schaub & Lutolf 2023.)

Suomessa Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt selvityksen inklusion nykytilasta varhaiskasvatuksessa vuonna 2021. Selvityksessä suoritettiin valtakunnallinen kysely varhaiskasvatuksen henkilöstölle, jonka tulosten mukaan inklusiivisuuden tilanteesta sai erittäin vaihtelevan kuvan, ja tuen toteutuminen vaihteli niin kuntien välillä kuin niiden sisällä. Tarvittavan tuen käytön aloittaminen koettiin hitaaksi ja pitkäksi prosessiksi, ja tuen toteutumisen arviointia tapahtui liian harvoin. Vastaajien mukaan esimerkiksi erityisen tuen saaminen perustuu moninaisiin lausuntoihin ja päätöksiin, joita tehtiin vain kerran vuodessa. Suuri osa vastaajista koki myös resurssit tukitoimien käyttöön riittämättömiksi. Tutkimuksesta kävi ilmi, että myös tietämystä inklusiosta yleisesti olisi tarpeen lisätä varhaiskasvatuksen ammattilaisille jo tutkinnon suorittamisvaiheessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021.)

4.1 Inklusion määritelmä

Kasvatus- ja opetusalaalla inklusio ja inklusiivisuus voidaan määritellä monella eri tapaa riippuen siitä, kuka tulkitsee ja mistä näkökulmasta (Kankainen 2022). Inklusio voidaan myös ymmärtää monin eri tavoin kuten visiona, päämääränä, käytäntönä, poliittisena päätöksenä ja pedagogisena lähestymistapana ja kokonaisuudessaan se onkin kaikkea näitä (Loukomies & Laine 2023, 27). Siksi inklusion tarkastelu ei olekaan yksiselitteistä. Me tarkastelemme inklusiota varhaiskasvatuksen näkökulmasta ja keskitymme määrittelemään inklusion varhaiskasvatuksen periaatteiden mukaisesti.

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelmassa inklusio määritellään monien periaatteiden muodostamana kokonaisuutena. Ensinnäkin lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen mahdollisimman lähellä lapsen kotia ja lapsen tarvitsema tuki tarjotaan hänen lähiryhmäänsä osana ryhmän pedagogiikkaa, jossa huomioidaan inklusiivisesti kaikkien lasten tarpeet ja moninaisuus. Yksilöllisen tuen toteutumiseen sitoutuvat kaikki ryhmän työntekijät eli silloin tuki toteutuu myös pienryhmätoiminnassa. Joustavan ryhmittelyyn, ryhmäkokojen ja rakenteellisen tuen toteutumiseksi ryhmässä tulee olla tarpeeksi resursseja, joilla tarpeisiin vastataan. Inklusioon sisältyy tärkeänä osana myös yhteistyö huoltajien kanssa, koska huoltajien oman lapsensa

asiantuntijuus on yksi tärkeistä inklusiivisen toimintakulttuurin rakennuspalikoista. Inklusion tarkoituksena on mahdollistaa kaikille lapsille aloitteellisuuden, osallisuuden ja mahdollisuuden kokemuksia eri tilanteissa, valinnoissa ja taitojen harjoittelussa, esimerkiksi toimintaympäristöä muokaten lasten tarpeita vastaaviksi. Lasten toimintaa tuetaan arjen strukturilla ja ennakoitavuudella ja inklusio huomioiden arjen strukturiin voidaan tehdä muutoksia, jos ne edistävät lapsen tuen toteutumista. Inklusio ei ole pysyvä tila tai valmis malli, vaan jatkuvaa oppimisen ja osallisuuden haasteiden purkamista varhaiskasvatuksen eri tasoilla. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 34.)

Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa inklusio määritellään jokaisen lapsen oikeutena osallistua yhdessä varhaiskasvatukseen ja valtakunnallinen suunnitelma toimiikin paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien pohjana (Laakso ym. 2023). Myös varhaiskasvatuslaissa (16.12.2021/1183) varhaiskasvatuksen tavoitteiksi määritellään lapsen oppimisen edellytysten tukeminen, elinikäisen oppimisen edistäminen ja koulutuksellisen tasa-arvon luominen juuri inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Inklusiivisen pedagogiikan toteuttamiseksi tarvitaan kaikille yhteinen opetussuunnitelma sekä tarvittavat resurssit, jotta pystytään tukemaan kaikkien osallistumista yhteisiin palveluihin. Inklusiivinen kasvatus vaatii varhaiskasvatuksen työntekijöiltä osallistavan kasvatuksen periaatteiden ymmärtämistä sekä aiheeseen liittyvien uskomusten, asenteiden ja käytänteiden reflektointia, sillä ne vaikuttavat sekä toimintaympäristöön että toimintaan ja siten opetukseen ja oppimiseen. (Laakso ym. 2023.)

4.2 Inklusion kehittyminen

Inklusion alkulähteenä pidetään YK:n Salamancan julistusta vuodelta 1994, minkä avulla vammaisille henkilöille vaadittiin oikeutta opiskeluun tavallisilla koululuokilla (Kankainen 2022). Tarkoitus ei kuitenkaan ole sivuuttaa lapsen tarvitsemaa tukea, vaan tuen tarpeet ohjataan hänelle tavallisella luokallakin niin, että opetusta muokataan hänen tarpeitansa vastaavaksi ja hänelle sopivaksi (Takala ym. 2020). Salamancan julistus toimii eurooppalaisen erityisopetuksen kulmakivenä ja se sisältää erityisopetuksen periaatteet,

toimintatavat sekä käytänteet. Euroopassa on keskusteltu siitä, että Salamancan julistuksen periaatteiden pitäisi toimia erityisopetuksen lisäksi kaiken koulutuspolitiikan perustana. Julistuksen periaatteita ovat esimerkiksi yhtäläiset mahdollisuudet oppia, yksilöllisten erojen kunnioitus ja laadukas lapsen henkilökohtaisten vahvuuksien korostaminen koulutuksessa heikkouksien sijasta. (Inklusiivisen koulutuksen laadun edistämisen pääperiaatteet 2009.) Jo vuosikymmen sitten ilmestyneistä julistuksista ja asiakirjoista huolimatta, inklusiota kyseenalaistetaan ja se käsitetään monin eri tavoin ja myös toteutuksessa on eroja (Takala ym. 2020). Nykyään inklusio käsitteenä pitää sisällään laajasti muutakin, eikä se määrity vain suhteessa erityisen tuen tarpeeseen, vaan kyseessä on kokonaisvaltaisesti päiväkodin ja koulun toimintakulttuuriin kohdistuva muutos (Alila ym. 2022).

Erityispedagogiikan historiaan on kuulunut normaalin sekä poikkeavuuden määrittely, minkä seurauksena koulutusmaailmassa on päätetty, missä menee raja ”normaaliin” opetukseen osallistuvien ja erityisopetukseen osallistuvien lasten välillä. Raja muodostuu kunkin aikakauden monimutkaisten yhteiskuntaan vaikuttavien tekijöiden kautta kuten taloudellisten, poliittisten ja sosiaalisten tekijöiden vaikutuksesta. (Kivirauma 2015.) Inklusiolla pyritään vastaamaan nykyiseen länsimaiseen maailmankuvaan ja suomalaisen yhteiskunnan kasvatuskäsityksiin, missä lapsia ei erotella tai jaeta pystyvyytensä mukaan, vaan kaikkia kohdellaan yhdenvertaisesti ja tarvittava tuki tarjotaan sinne missä lapsella on oikeus olla eli lähipäiväkodin ryhmään tai lähikoulun luokkaan (Loukomies & Laine 2023, 28).

5 PEDAGOGISET TUKITOIMET

Kasvatus ja opetus pohjautuu pedagogiikkaan, eli yhteen kasvatustieteen tutkimusaloista. Pedagogiikka tarkoittaa niitä menetelmiä ja periaatteita, joilla opetus ja kasvatus järjestetään. Erityispedagogiikka on tukea tarvitsevan lapsen opetusta ja kasvatusta monilla eri tukemisen, ohjaamisen ja auttamisen keinoilla. Kaikki lapset oppivat omaan tahtiinsa, ja avuksi tarvitaan laadukasta ja monialaista pedagogista tukea. (Sandberg 2021, 17–18.)

Lapsella on oikeus saada tukea välittömästi tuen tarpeen ilmestyttyä. Pedagogisin perustein valitaan lapselle sopivat rakenteelliset ja hoidolliset tuen muodot. Jokaisella lapsella on erilaisia tarpeita, ja näitä tulee tarkastella yksilön kautta. Tuen tarve on siis lapsen ja hänen toimintaympäristönsä vuorovaikutussuhde, joka voi muuttua merkittävästi ympäristön muuttuessa. (Heiskanen, Pyökkimies & Syrjämäki 2022, 38–39.)

Pedagogisina tukitoimina voidaan esimerkiksi muokata ympäristöä, jakaa ryhmää eri tiloihin, kiinnittää huomiota tilan aistiärsykkeisiin kuten valoihin ja taustameluun sekä poistaa häiriötekijöitä. Näiden toimien avulla varmistetaan lapselle ympäristön esteettömyys ja turvallisuus, niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisesti. Tärkeää vahvuusperustaisessa tuessa on ympäristön vuorovaikutus ja mihin aikuinen päättää kiinnittää huomiota. Positiivisen palautteen antaminen on tärkeää kaikkien lasten kehityksessä, ja varsinkin tukea tarvitsevien. (Sandberg 2021, 20–23.)

Lähtökohta varhaiseen tukeen on varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajan yhdessä jakama tieto lapsen tarpeista. Lapsen iän ja kehitysvaiheen mukaisesti myös hänen mielipiteensä huomioidaan. Tuen tarpeeseen vastataan varhaiskasvatuksen opettajan ja muun henkilöstön yhteistyöllä toteuttamalla tukitoimilla. Näitä tukitoimia voivat olla muun muassa erilaisten materiaalien ja välineiden käyttö. Näitä välineitä ovat esimerkiksi kuvakortit tukemaan kommunikaatiota, tiimalasi ajan hahmottamiseksi tai dynair-tyyny paikallaan istumista helpottamaan. Tukitoimiksi luetaan myös ryhmäkoon muokkaaminen, oppimisympäristön muokkaaminen sekä ennakoivat toimintatavat. Esimerkiksi oppimisympäristöä voidaan muokata tarjoamalla oma rauhallinen paikka pukemiselle, tai ennakoida ja ottaa lapsi ensimmäisten joukossa pukemaan. Jotta tukitoimien käyttö on pedagogisesti onnistunutta, tulee henkilöstön jakaa ymmärrys tuen toteuttamisesta. Henkilöstön tulee olla aidosti läsnä ja keskittyä lapseen sekä havainnoida lapsen tarpeita herkästi. Erytispedagogisia menetelmiä voidaan toteuttaa joko vain yhden lapsen tai koko lapsiryhmän kanssa. Inklusiivisen arvoperustan mukaan tuetut toimintatavat toteuttavat lapsen osallistumista osana vertaisryhmää. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 88–93.)

Varhaiskasvatusikäinen lapsi voi tarvita tukea kasvun, kehityksen, oppimisen tai käyttäytymisen vaikeuksien, sairauden, vamman, tai muun syyn takia. Erityisopetus ja varhaiserityiskasvatus ovat aiemmin lähteneet lääketieteellisen näkemyksen ja diagnosoinnin pohjalta korostaen erilaisuutta ja parantamista. Tämä nähdään nykyään leimaavana ja eristävänä. Nykyisen sosiaalisen mallin mukaan hyväksytään yksilö sellaisenaan, ja korostetaan sosiaalisen yhteisön vuorovaikutusta ja sen tarpeellisuutta jokaiselle. Inklusiivisen ajattelun mukaan jokaisella on oikeus tasa-arvoiseen, osallisuutta korostavaan hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen. Päivähoito järjestetään lähipäiväkodissa, jossa on saatavilla lapsen tarvitsemaa oppimisen ja kehityksen tukea, myös erityistä tukea. (Helenius & Lummelahti 2018, 205.)

Varhaiserityiskasvatuksen tehtävä on tunnistaa ja havaita mahdolliset tuen tarpeet. Tehtävänä on järjestää lapsen tarvitsemaa tukea päivähoitossa sekä vahvistaa hänen osallistumistaan. Lapsella on oikeus päivähoitoon, joka edistää hänen hyvinvointiaan ja tukee yksilöllisten tarpeiden ja persoonallisuuden mukaisesti. Mikäli lapsella on asiantuntijan antama lausunto kehityshäiriön, sairauden, vamman tai muun syyn takia erityisen tuen tarpeesta, tarvitsee hän suunnitelmallista ja erityiskoulutettujen henkilöiden ohjaamaa toimintaa. Tarvittaessa tulee järjestää myös muita erityisjärjestelyitä. Inklusion periaatteiden mukaisesti lapsen ensisijainen päivähoitopaikkansa on kodin lähellä oleva hoitopaikka, jossa erityisjärjestelyt voidaan järjestää niin, että lapsi voi osallistua yhdessä muiden lasten kanssa päiväkodin toimintoihin. Näitä erityisjärjestelyjä voisi olla esimerkiksi erityisopetus, tulkkipalvelut, henkilökohtainen avustaja sekä henkilökunnan konsultointipalvelut. On tärkeä muistaa, ettei tuen tarve ole pysyvä määritelmä, vaan se muodostuu yhteisvaikutuksessa lapsen ja kasvuympäristön kanssa. (Helenius & Lummelahti 2018, 205–207.)

6 KOLMIPORTAINEN TUKI

Inklusiivisesti pedagogista tukea toteutetaan kolmiportaisesti. Yleinen tuki kuuluu jokaiselle lapselle. Tehostetussa tuessa tehdään lapselle henkilökohtainen opetussuunnitelma. Vahvin tuen taso on erityinen tuki, ja päätös siitä on hallinnollinen. (Sandberg 2021, 32–37.) Kolmiportaisen tuen

mallissa lapsi voi olla millä vain portaalla, mutta vain yhdellä portaalla kerrallaan. Kolmiportaisen tukijärjestelmän taustalla on inklusiivinen ajatus siitä, että yleisen, tehostetun, tai erityisen tuen lapset voivat kaikki toimia samassa ryhmässä. Jokaisella portaalla ennen seuraavalla nousemista tulee pyrkiä tarjoamaan laadukasta opetusta erityisopettajan tuella, kuten joustavilla järjestelyillä ja monipuolisesti eriyttäen. (Vitka 2021, 27–34.)

Varhaiskasvatusta järjestetään suunnitelmallisesti. Kaikkia lapsia hyödyttää toiminnan eriyttäminen, ryhmien kokoonpanojen suunnitelmallisuus sekä oppimisympäristön muokkaaminen. Kuvat ja kuvittaminen toimivat visuaalisena kanavana puheen rinnalla, ja tämä innostaa lähes kaikkia lapsia. Vuorovaikutuksellinen pedagogiikka vahvistaa ryhmän aikuisten läsnäoloa ja tarjoaa mahdollisuuden nopeaan lapsen tarpeiden havainnointiin ja vastaamiseen. Mikäli tarve ilmenee, lapsille määritetään sopivimmat tuen tasot ja niiden muodot. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 87.) Leikkitilanteissa arviointi on erittäin hyödyllistä. Leikki on lapselle luonnollista toimintaa, ja varhaiskasvattajan on sujuvaa arvioida tätä toimintaa puuttumatta siihen. Erityisesti päiväkodin tarjotessa mahdollisuus roolileikkeihin, voi niiden aikana paljastua paljon hyödyllistä tietoa. Varhaiskasvattaja voi havainnoida lapsen kognitiivisia taitoja kuten päätöksentekoa, tarkkaavaisuutta ja ajattelua. Näiden lisäksi voidaan tarkastella erityisesti lapsen sosiaalisia taitoja, tunneälyä, tunteiden säätelytaitoja sekä kiinnostuksen kohteita. (Van Hoorn ym. 2015, 138–140.)

6.1 Yleinen tuki

Yleinen tuki kaikille lapsille sisältää jokapäiväisiä asioita, kuten turvallisen ilmapiirin luominen, tilanteiden ennakointi, leikin ohjaaminen, osallistamisen menetelmät, rakentava vuorovaikutus ja palautteenanto, sensitiivisyys, ympäristön räätälöinti, arjen strukturointi sekä opetuksen eriyttäminen. Lapselle tarjottava tuki on vahvuusperustaista ja ratkaisukeskeistä, ja sitä antavat kaikki ryhmän aikuiset. (Sandberg 2021, 30–31.) Tuen tarpeita arvioidaan jatkuvasti yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen huoltajien kanssa. Havainnointi ja arviointi toteutetaan etenkin leikkitilanteissa, vuorovaikutustilanteissa sekä arjen toistuvissa tilanteissa. Kehityksen kannalta

arvioidaan ja havainnoidaan lapsen osaamista liikkumisessa ja motorikassa, omatoimisuudessa, sosiaalisissa taidoissa, vuorovaikutustaidoissa, tarkkaavaisuudessa ja keskittymisessä sekä muistissa. Lapsen toiveet otetaan arvioinnissa huomioon ja tarkastellaan, mitkä ratkaisut ovat lapsen edun kannalta parhaita. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 87.)

6.2 Tehostettu tuki

Mikäli koetaan, ettei yleisen tuen pedagogiset menetelmät ole riittäviä, tehdään pedagoginen arvio. Pedagogisessa arviossa tarkastellaan lapsen kasvua ja oppimista moninäkökulmaisesti. Arviossa kerrotaan, millaisia tuen muotoja on johdonmukaisesti jo käytetty ja miten ne ovat toimineet. Arviossa otetaan myös kantaa siihen, millaisia tukitoimia lapsi voisi tarvita. Lapsen siirtyessä tehostetun tuen portaalle tehdään hänelle lakisääteinen tehostetun tuen oppimissuunnitelma. Suunnitelmassa on kirjattuna ne pedagogiset menetelmät, joiden avulla lapsen oppimista ja kasvua voidaan tukea. Suunnitelmaa tulee toteuttaa lapsen arjen ympäristössä yhteisvoimin kaikkien aikuisten kanssa. Tehostetussa tuessa käytössä voi olla kaikki samat tukimuodot kuin yleisessä tuessa, mutta ne ovat suunnitellumpia ja yksilöllisempiä. (Sandberg 2021, 32–34.) Tehostetun tuen tarkoitus on muun muassa ehkäistä oppimisvaikeuksien laajenemista ajoissa puuttamalla. Pedagogisen arvion avulla voidaan suunnitella, arvioida ja seurata tuen toteutumista. Tehostettu tuki voi olla esimerkiksi yksilöopetusta ryhmäopetuksen lisäksi. Joissain tilanteissa voidaan tarjota lapselle laajempaa ohjausta tai enemmän apuvälineitä. (Vitka 2021, 32.)

6.3 Erityinen tuki

Mikäli kaikin mahdollisin tuen muodoin on osoitettu, ettei tehostettu tuki riitä, tehdään pedagoginen selvitys. Pedagogisen selvityksen perusteella tehdään erityisen tuen päätös, ja lapselle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma HOJKS. (Vitka 2021, 32.) Erityisessä tuessa lapsella on tehostettua tukea vahvempi erityisopettajan tuki saatavilla (Sandberg 2021, 37). Lähtökohtaisesti lapsi pyritään pitämään omassa ryhmässään. Mikäli se ei ole hänen etunsa mukaista, tai oma tai muiden turvallisuus on vaarassa, voidaan lapsi siirtää pienempään ryhmään.

Olennaista on huomioida lapsen yksilöllisyys ja etu. Tärkeintä on, että tarjottava tuki on entistä yksilöllisempää. (Vitka 2021, 33.) Erityisen tuen portaalla lapsi saattaa tarvita tukea päivittäisissä asioissa. Ryhmässä toimimista voi tukea esimerkiksi kuvilla, viittomilla, korvaavilla kommunikointikeinoilla sekä aikuisen ohjauksella. Aikakäsitteen tukeminen on tärkeää, ja lapsi saattaa tarvita enemmän aikaa perustaitojen harjoitteluun. Tuen tarve on erityisen tuen päätöksen saaneella lapsella yleensä jatkuvaa ja kokoaikaista. Tuen toteutus edellyttää usein arkeen monenlaisia yhtäaikaista järjestelyjä. Tärkeää on taata lapselle ryhmään kuulumisen tunne, onnistumisen kokemuksia, oppimisen iloa sekä valinnanteon mahdollisuuksia. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 91.)

7 KOTKAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma perustuu Opetushallituksen perusteisiin varhaiskasvatussuunnitelmasta, jotka astuivat voimaan 1.3.2022. Perusteet määrittelevät varhaiskasvatuksen osaksi koulutusjärjestelmää. Jokaisella lapsella on lain määräämä oikeus varhaiskasvatukseen. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 4.)

Tukea suunniteltaessa tulee aina muistaa, että tuen tarve voi vaihdella. Tarve voi olla vähäistä ja lyhytaikaista, ja yksi tuen muoto voi riittää. Lapsi voi myös tarvita enemmän tukea tai samaan aikaan useampaa tukea. Tuen eri tasoilla toteutetaan erilaisia varhaiskasvatuksen tuen muotoja. Näitä ovat pedagoginen, rakenteellinen tai hoidollinen tuki. Kaikilla tasoilla on käytössä erilaiset tuen muodot sekä niiden sisältämät tukitoimet. Tuen tarpeen syvyys ja käytön intensiivisyys määrittää tuen tason. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 88.)

Tuen muodot voivat olla pedagogisia, rakenteellisia sekä hoidollisia. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaan tukitoimet on suunniteltava niin, että lapsen osallisuus ja oikeus oppia sekä toimia osana ryhmää toteutuu aina lapsen edun mukaisesti. Tuen toimintatapojen tulee aina olla lapsen edun sekä tuen tarpeen mukaista. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 92.)

8 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on suorittaa inklusiivisiin tukitoimiin liittyvä kyselytutkimus vuorohoidon henkilökunnalle. Kyselyn avulla selvitämme, mitä inklusiivisia tukitoimia hyödynnetään Kotkan kaupungin vuorohoidossa sekä millaisena henkilökunta kokee näiden tukitoimien käytön. Kyselyn vastausten perusteella saamme kuvan siitä, miten inklusio tukitoimien näkökulmasta vuorohoidossa toteutuu.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada tietoa tämänhetkisistä käytössä olevista inklusiivisista tukitoimista Kotkan vuorohoidossa. Toimeksiantaja voi hyödyntää opinnäytetyön tuloksia inklusiivisen toiminnan sekä tukitoimien kehittämisessä. Inklusion toteutuminen Kotkan vuorohoidossa on kuulemamme mukaan vasta aluillaan ja siksi toimeksiantajalta nousikin tarve tälle opinnäytetyölle. Opinnäytetyö hyödyttää Kotkan kaupungin vuorohoidossa työskenteleviä varhaiskasvatuksen ammattilaisia sekä tukitoimista kiinnostuneita alan opiskelijoita.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitä inklusiivisia tukitoimia hyödynnetään vuorohoidossa?
2. Millaisena henkilökunta kokee tukitoimien käytön?

Nämä tutkimuskysymykset muodostuivat päiväkodin tarpeesta tutkia inklusion toteutumista. Kysymykset ohjaavat koko prosessia ja kyselylomakkeen muodostumista. Keräämme tutkimuskysymyksiin vastauksia kvantitatiivista tutkimustapaa hyödyntäen.

Kvantitatiivista tutkimusta hyödynnetään, kun tutkittava ilmiö ja siihen vaikuttavat tekijät tunnetaan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tarkoitus onkin mitata ja tutkia ilmiön tekijöitä eli muuttujia ja niiden suhteita. Kvantitatiivisesti voidaan esimerkiksi tutkia mitkä tekijät vaikuttavat asian x tapahtumiseen sekä onko tekijöiden välillä eri painoarvoja. Tutkimuksen tekijät eli muuttujat muodostetaan tutkittavaa ilmiötä selittävien teorioiden ja mallien avulla. (Kananen 2011, 13.) Tutkimuksessamme muodostimme muuttujat inklusioon

sekä inklusiivisiin tukitoimiin. Teimme sen ammattikirjallisuuden sekä ajankohtaisten tutkimusten avulla. Hyödynsimme muuttujien laatimisessa myös oman työkokemuksen kautta kertynyttä tietoa varhaiskasvatuksessa työskentelystä ja tekijöistä, jotka mielestämme voivat vaikuttaa alalla toteutettavaan inklusiiviseen työotteeseen.

9 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Valitsimme kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimusmenetelmän opinnäytetyömme toteutustavaksi, koska se tuki parhaiten tutkimuksen tavoitteiden saavuttamista. Muodostimme tutkimuskysymykset siitä näkökulmasta, että kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä sopii tulosten keruuseen ja analysoimiseen parhaiten eli tarvitsimme määrällistä ja mitattavaa tutkimusaineistoa. Tutkimuksen olisi voinut muokata laadulliseenkin muotoon ja toteuttaa aineistonkeruun esimerkiksi haastatteluina, mutta vastaan olisi tullut tiukka aikapaine ja se olisi vaatinut vastaajiltakin enemmän aikaa kiireisen työn keskellä. Määrällisissä tutkimustuloksissa on myös etuna niiden hyvä vertailukelpoisuus, mitä hyödynsimme tuloksia analysoidessa.

9.1 Tutkimuksen kulku

Aloitimme opinnäytetyön aiheen ideoinnin tammikuussa 2024. Tiesimme, että opinnäytetyömme tulee liittyä varhaiskasvatukseen, mutta muuten meillä ei ollut ideoita omasta takaa. Lähestyimmekin aiheen valintaa työelämälähtöisesti ja kysyimme ensimmäisenä Meripirtin päiväkodin johtajalta, olisiko hänellä ideoita tai tarvetta opinnäytetyölle. Päiväkodilta saimme idean toteuttaa inklusioon liittyvä opinnäytetyö, sillä Meripirtin päiväkodissa nousi aiheen tutkimiselle tarvetta ja siten Meripirtin päiväkotitoimi työmme toimeksiantajana. Saimme vapaat kädet rajata aihetta ja muokata tutkimuksen näkökulmaa inklusioon liittyen meitä kiinnostavaksi. Saatuaamme aihe-ehdotukselle hyväksynnän, aloimme työstämään opinnäytetyön suunnitelmaa. Suunnitelmaseminaari nosti esiin tarpeen rajata opinnäytetyötämme hieman, jolloin päädyimme keskittymään tukitoimien näkökulmaan.

Kaupungilta myönteisen tutkimusluvan saatuamme lähetimme kyselylomakkeen päiväkodin henkilökunnalle vastattavaksi. Vastausaika oli 22.4–12.5.2024 eli yhteensä kolme viikkoa. Teoreettista viitekehystä kirjoittaessamme etsimme ajantasaisia lähdeaineistoja niin kirjastosta kuin eri hakukoneiden avulla hyödyntäen esimerkiksi hakusanoja: *inkluisio*, *inkluisio varhaiskasvatuksessa*, *varhaiskasvatuksen tukitoimet*, *vuorohoito*, *varhaiserityiskasvatus*. Vastausajan päätyttyä keskityimme analysoimaan tutkimustuloksia.

Kvantitatiivinen tutkimus alkaa tutkimusaineiston keräämisen suunnittelulla ja meille oli heti selvää käyttää kyselylomaketta. Muita tulostenkeräämistapoja olisivat olleet systemaattinen havainnointi tai valmiiden tilastojen ja rekistereiden hyödyntäminen. (Vilkkä 2015, 94.) Olimme myös suunnitelleet otannan eli tutkimuskohteen heti suunnitteluvaiheessa ja siinä meillä toimi päiväkotiki Meripirtin henkilökunta. Kun tulosten keräämistapa sekä kohderyhmä oli päätetty, aloimme rakentamaan kyselylomaketta (liite 1) vastaamaan mahdollisimman hyvin tutkimuskysymyksiin. Lähetimme kyselylomakkeen kanssa vastaajille saatekirjeen (liite 2), jossa kerroimme tutkimuksesta ja vastaajien anonymiteetista. Vilkkä (2015, 105) pitää kyselylomakkeen suunnitteluvaihetta määrällisen tutkimuksen tärkeimpänä asiana. Kun kysely oli valmis ja vastaajat olivat siihen vastanneet, alkoi seuraava vaihe eli tulosten analysointi sekä johtopäätösten tekeminen.

Tutkimustulosten analysoinnissa hyödynsimme kahta eri menetelmää, tilastollista päättelyä ja sisällönanalyysia. Ketokivi (2015) kertoo, että tilastollinen päättely vaatii aina kontekstointia, jossa tuloksia avataan teorian näkökulmasta. Tulosten tarkastelu vaatii muutakin, kuin matemaattista laskentaa. Muodostimme yhden kysymyksen vastauksista matemaattisen taulukon analysoinnin tueksi. Sijoitimme siis vastaukset taulukkoon prosentiosuuksittain, jotta näimme, kuinka monta prosenttia vastaajista oli mitäkin mieltä. Muiden kysymysten sisältöä analysoimme aineiston ryhmittelyllä. Valitsimme nämä menetelmät, sillä niiden avulla saimme vastaukset tutkimuskysymyksiimme.

9.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa numeerista tietoa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kuvaillaan asiaa yleisesti tai siinä määrin, kuinka jokin asia on muuttunut tai vaikuttanut johonkin toiseen asiaan. Sen tavoitteena eli tiedonintressinä on selittää asiaa kuten ihmisen toimintaa numeerisesti ja teknisesti. Kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on myös löytää säännönmukaisuuksia, kuinka eri muuttujat liittyvät toisiinsa tai selittävät eri muuttujien suhteita. (Vilkka 2015, 66–67.) Kvantitatiivisessa tutkimuksessa teoreettinen asia operationalisoidaan eli muutetaan mitattavaan muotoon. Silloin teoreettiselta tasolta (määritelmät) siirrytään empiiriselle tasolle (kyselylomake) ja tutkimuksen edetessä edetäänkin päinvastoin eli kyselylomakkeen vastaukset saatua edetään takaisin teoreettiselle tasolle. (Vilkka 2021b.)

Jotta aihe voidaan muuttaa mitattavaan muotoon eli operationalisoida, täytyy tutkijan tuntea tutkimuksen kohderyhmä eli perusjoukko niin, että voidaan varmistua perusjoukon ymmärtävän tutkimuskäsitteet ja -kysymykset oikein (Vilkka 2021b). Pohdimme, avaisimmeko inklusion käsitteen tutkimuskirjeen tai kyselylomakkeen alussa siltä varalta, etteivät kaikki vastaajat tietäisi mitä se tarkoittaa. Jätimme kuitenkin avaamatta käsitteen, koska tarkoituksenamme on kerätä tietoa vastaajien nimenomaan tämänhetkiseen tietoon pohjautuen. Kartoitimme ensimmäisessä kysymyksessä 0-10 pykälän janaa hyödyntäen vastaajien tietopohjaa kysymyksellä ”Ymmärrätkö mitä inklusio tarkoittaa?”.

9.3 Kyselylomake

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kyselylomake on yleisin aineiston keruu tapa. Myös me käytämme aineistonkeruussa kyselylomaketta (liite 1) ja kyselymme on standardoitu eli vakioitu mikä tarkoittaa, että kaikilta vastaajilta kysytään samalla lailla samat asiasisällöt. Yksi kyselylomakkeen etu on se, että vastaajat jäävät aina anonyymeiksi ja siten arkaluontoisempienkin kysymysten käsittely on mahdollista. Toisaalta yksi kyselylomakkeen riski voi olla alhainen vastausprosentti, jolloin puhutaan tutkimusaineiston kadosta (Vilkka 2015, 94.)

Kyselylomakkeen vastaajista puhutaan perusjoukkona ja tutkimuksemme perusjoukkona toimi Meripirtin päiväkodin henkilökunta. Koska kohdistimme kyselyn koko henkilökunnalle emmekä satunnaisesti vain osalle, toteutimme otannan kokonaisotantana. Kokonaisotanta oli mahdollinen, sillä tutkimme vain yhden päiväkodin henkilökunnan mielipiteitä emmekä siten törmänneet resurssihaasteisiin. Kuitenkaan aivan kaikki henkilökunnan jäsenet eivät vastanneet kyselyyn ja sadan prosentin vastaajamäärää harvoin saavutetaankaan, joten vastaajien määrästä käytetään termiä toteutunut otos ja tutkimuksemme toteutunut otos oli 9 vastaajaa ja vastausprosentti oli 36 %. (Vilkkä 2021b.)

Kyselylomakkeessa voidaan käyttää monivalintakysymyksiä, avoimia kysymyksiä sekä sekamuotoisia kysymyksiä. Monivalintakysymyksissä vastaajat saavat valmiit vastausvaihtoehdot eli kysymysmuoto on vakioitu. Niiden etuna on vastausten helppo vertailukelpoisuus. Avoimien kysymysten etuna on kerätä vastaajilta heidän omia mielipiteitänsä niin, että vastaamista ei rajoiteta esimerkiksi niin kuin suljetuissa monivalintakysymyksissä. Sekamuotoiset kysymykset sisältävät nimensä mukaan niin valmiiksi annettuja vastausvaihtoehtoja kuin avointa vastaustilaa. Sekamuotoisia kysymyksiä hyödynnetään, kun kaikkia mahdollisia vastausvaihtoehtoja ei välttämättä tunneta. (Vilkkä 2015, 106.) Hyödynnämme kyselylomakkeessa kaikkia kolmea kysymysmuotoa. Kyselylomakkeemme sisältää neljä monivalintakysymystä, kolme avointa kysymystä sekä yhden sekamuotoisen kysymyksen. Sekamuotoinen kysymys on muutoin monivalintakysymys, mutta viimeisessä vaihtoehdossa ”muu, mikä?” vastaajalla on mahdollisuus täydentää vastaustaan.

9.4 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on yleinen menetelmä laadullisissa tutkimuksissa, mutta sitä voidaan käyttää myös määrällisissä tutkimuksissa yksittäisenä metodina (Tuomi & Sarajärvi 2018). Hyödynnämme sisällönanalyysiä yhden avoimen kysymyksen analysoinnissa. Sisällönanalyysin avulla etsitään merkityssuhteita ja merkityskokonaisuuksia, silloin kun vaadittavaa tietoa ei ole saatavilla numeerisesti vaan sanallisina tulkintoina (Vilkkä 2015, 163).

Sisällönanalyysin avulla tutkittavasta ilmiöstä eli tutkimuksessamme yhden avoimen kysymyksen vastauksista, pyritään saamaan pelkistetty ja tiivistetty kuvaus. Siinä vastaukset järjestellään ryhmiin johtopäätöksen tekoa varten, eli vastaukset itsessään eivät ole tutkimuksen tulos, vaan johtopäätös tehdään niiden avulla. Sisällönanalyysin tekninen vaihe alkaa aineiston alkuperäisilmauksien pelkistämisestä, jonka jälkeen pelkistetyt ilmaukset kategorisoidaan alaluokkiin. Kategorisointia jatketaan ja vastaukset pelkistetään ja yhdistellään vielä yläluokkiin ja viimeisenä kaikki kategoriat yhdistetään pääluokaksi, mikä kuvaa kaikkien edellisten kategorioiden sisältöjä. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

10 TULOKSET

Saimme Webropol-ohjelmalla toteutettuun kyselyymme yhdeksän täytettyä vastauslomaketta. Kokonaisuudessaan kysely lähetettiin 25:lle päiväkodin henkilökunnan jäsenelle ja näin ollen kyselymme vastausprosentti oli 36 %. Vastausaikaa oli kaksi viikkoa, ja muistutimme vastaamisesta ensimmäisen viikon jälkeen. Muistutuksen jälkeen saimme hyvin lisää vastauksia.

Kartoitimme vastaajien taustatietoina vain heidän koulutustasoaan ja ikäänsä noin kymmenen vuoden tarkkuudella. Koulutustason vaihtoehdot olivat lastenhoitajan pätevyys, muu toinen aste, ammattikorkeakoulu, yliopisto tai muu, ja vastaukset jakoutuivat vain lastenhoitajan pätevyyteen sekä ammattikorkeakouluun. Vastaajista viidellä oli lastenhoitajan pätevyys ja neljällä ammattikorkeakoulututkinto. Ikäryhmiksi valitsimme 18–30, 31–40, 41–50 ja 51+ -vuotiaat. Halusimme kartoittaa ikää ikäryhminä, koska silloin anonymiteetti säilyy mahdollisimman hyvänä, verrattuna siihen, että olisimme kysyneet vastaajien tarkkoja ikäiä. Emme myöskään uskoneet, että tieto vastaajien tarkoista ikävuosista olisi ollut merkitsevä tuloksien analysoinnin näkökulmasta. Vastaajista kukaan ei kuulunut nuorimpaan ikäryhmään eli 18–30-vuotiaisiin, vaan vastaajat jakoutuivat muihin ylempiin ryhmiin: 31–40-vuotiaita oli kolme, 41–50-vuotiaita oli kaksi ja eniten eli neljä, oli 51+ -vuotiaita.

Kyselymme muodostui kuudesta inklusioon liittyvästä kysymyksestä sekä kahdesta taustatietokysymyksestä: koulutustaustasta ja ikäryhmästä. Aloitimme kyselyn yksinkertaisella kysymyksellä ”Ymmärrätkö mitä inklusio tarkoittaa” ja sen jälkeen tarkensimme kysymykset inklusiivisiin tukitoimiin. Toisella kysymyksellä kartoitimme, millaisia tukitoimia vastaajat jo hyödyntävät työssään kysymyksellä ”Mitä tukitoimia hyödynnät useita kertoja viikossa?”. Seuraavien kysymysten avulla ”Kaipaisitko lisää koulutusta seuraavien tukitoimien käyttöön?” ja ”Mitä tukitoimia haluaisit hyödyntää työssäsi, mutta se ei ole ollut mahdollista?” kartoitimme, mitkä tukitoimet kaipaisivat kehittämistä niin, että niitä käytettäisiin enemmän. Kaksi viimeistä tukitoimiin liittyvää kysymystä liittyivät tukitoimien käytön tekijöihin ”Mikä mielestäsi vaikuttaa tukitoimien käyttämiseen?” ja niiden käyttökokemukseen ”Millaisena koet tukitoimien käytön päivittäisessä työskentelyssä?”.

10.1 Inklusio

Kyselyn ensimmäisellä kysymyksellä halusimme kartoittaa, kuinka hyvin vastaajat ymmärtävät inklusion käsitteenä. Kysyimme ”Ymmärrätkö mitä inklusio tarkoittaa” ja mittarina käytimme 0–10 pykälän janaa. Janalla vastaaja asettaa pykälän 0–10 väliin, missä 0 tarkoitti ”en lainkaan” ja 10 tarkoitti ”kyllä täysin”. Kaikki vastaukset olivat 8–10 välissä eli vastaajat tietävät varsin hyvin, mitä inklusio tarkoittaa. Vastauksien keskiarvo oli 9,2 ja suurin osa, eli viisi vastaajaa oli vastannut 9. Tuloksessa on hyvä huomioida se, että vastaukset perustuvat täysin vastaajien subjektiivisiin käsityksiin inklusiosta, sillä emme avanneet inklusion käsitteen merkitystä kyselyn alussa. Vastauksissa emme huomanneet henkilöiden iän tai koulutuksen vaikuttavan siihen, kuinka he ymmärtävät inklusion käsitteen. Esimerkiksi vaihtoehdon 10 ”ymmärrän täysin” oli valinnut kolme vastaajaa ja heistä yhdellä oli lastenhoitajan pätevyys ja kaksi olivat käyneet ammattikorkeakoulun.

10.2 Tukitoimien käyttäminen

Kysyimme henkilökunnalta, mitä tukitoimia he hyödyntävät useita kertoja viikossa. Emme tarjonneet vastausvaihtoehtoja, vaan kysymys oli avoin. Eniten hyödynnetään pienryhmätoimintaa ja kuvatukea. Pienryhmätoimintaa

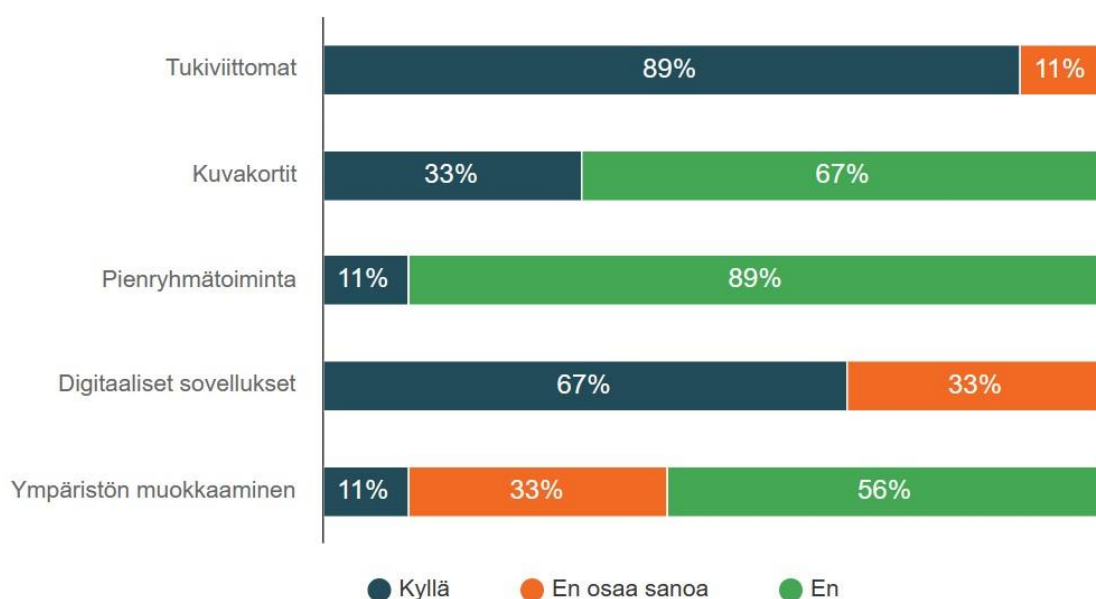
hyödyntää useasti viikossa kuusi yhdeksästä vastaajasta. Kuvatukien käyttäminen on myös laajasti hyödynnetty tukitoimi. Kuusi vastaajaa yhdeksästä kertoi käyttävänsä kuvia tukitoimena. Muita useimmin käytettyjä tukitoimia olivat tukiviittomat ja ympäristön muokkaaminen, joka kolmas vastaaja hyödyntää näitä useita kertoja viikossa. Lisäksi muita kysymyksessä esiin nousseita tukitoimia olivat muun muassa turvallisen ympäristön takaaminen ja oppimisympäristön muokkaaminen, motivointi, toistot sekä selkokieli. Sandbergin (2021, 31) mukaan inklusion toteutumisen kannalta tulisi kaikkien ryhmän aikuisten tarjota tukea. Saamamme vastaukset tukevat tätä käsitettä, sillä kaikki vastaajat vastasivat käyttävänsä joitain tukitoimista useasti viikossa.

Kyselyn kuudentena kysymyksenä kysyimme ”Millaisena koet tukitoimien käytön päivittäisessä työskentelyssä? (Esim. helppona, haastavana, aikaa vievänä jne.)” Kysymys oli avoin, emmekä tarjonneet vastausvaihtoehtoja. Esimerkkejä annoimme kysymyksen otsikossa kysymyksen oikein ymmärtämisen varmistamiseksi. Saimme kysymykseen yhdeksän laajaa vastausta. Yleisin vastaus oli ”haastavana”. Tukitoimien käyttö koettiin haastavaksi muun muassa silloin, kun henkilökunta on vedetty aivan minimiin. Esimerkiksi pienryhmätoiminta ei ole mahdollista, jos työntekijöitä ei ole tarpeeksi. Koettiin, ettei tukitoimien toteuttamiseen ole selkeää linjausta ryhmän kesken, eikä tarpeeksi resursseja. Erityisesti illat ja viikonloput koettiin haastavaksi, sillä tuen tarpeen lapsia on silloin liian paljon henkilökunnan määrään nähden. Myös resurssien väärin ohjaus ja liian pienet tilat nousi vastauksissa esiin. Tukitoimien käyttäminen vaatii henkilökunnalta sitoutumista. Puolestaan muutama vastaajista koki tukitoimien helpottavan työskentelyä. Jos tukitoimien käyttö on hyvin mietitty ja organisoitu, on se helppoa. Jos ryhmärakenne ja henkilöstö pysyvät samana, helpottuu toiminnan ennakointi. Resurssien vähyys ja niiden väärin ohjaus nousee esille vastauksissa. Tähän liittyen jotkin tukitoimet koettiin välillä turhauttavina. Kuvatukien käyttö koettiin välillä turhauttavaksi, varsinkin vanhempien lasten kanssa työskennellessä koska he ymmärtävät puhetta. Kiireessä koettiin tukitoimien, varsinkin kuvien käytön, jäävän usein vähemmälle.

Taustatietoina kysyimme vastaajilta heidän ikäänsä ikähaarukoittain sekä koulutustaustaa. Analysoimme vastauksia näiden taustatietojen valossa, ja selvitimme, nouseeko esiin esimerkiksi saman ikäisten keskuudessa samoja vastauksia. Kaikissa koulutustasoissa nousi esiin niin tukitoimien käytön haastavuus, kuin sen helppous, mikäli resursseja vain on riittävästi. Samanlaisia tukitoimia käyttävät vastausten perusteella niin lastenhoitajat, kuin opettajatkin.

10.3 Mikä vaikuttaa tukitoimien käyttöön?

Kolmannella kysymyksellä halusimme kartoittaa, kokevatko vastaajat tarvitsevansa lisää koulutusta tukitoimien käyttöön. Laadimme kysymykseen valmiiksi viisi mielestämme yleisintä tukitoimea (tukiviittomat, kuvakortit, pienryhmätoiminta, digitaaliset sovellukset ja ympäristön muokkaaminen) ja jokaisen kohdalla vastaaja sai valita kolmesta vaihtoehdosta (kyllä, en osaa sanoa ja en) tarvitseeko hän lisää koulutusta kyseisten tukitoimien käyttöön. Muodostimme vastauksista Webropol-ohjelman avulla matemaattisen taulukon Kuva 1 (Vastaajien tarve tukitoimiin liittyviin koulutuksiin) selventämään tuloksien lukemista sekä hahmottamaan prosenttiosuuksia paremmin.

Kuva 1. Vastaajien tarve tukitoimiin liittyviin koulutuksiin

Kuvan 1 (Vastaajien tarve tukitoimiin liittyviin koulutuksiin) mukaan tukiviittomien käyttöön vastaajat kokevat tarvitsevansa eniten koulutusta, sillä 8 vastaajaa vastasi kyllä ja 1 vastaaja en osaa sanoa. Täysin päinvastoin pienryhmätoimintaan vastaajista 8 ei koe tarvitsevansa koulutusta, mutta 1 vastaaja koki tarvitsevansa. Myös suurin osa eli 6 vastaajaa ei kokenut tarvitsevansa koulutusta kuvakorttien käyttöön, mutta 3 vastaajaa koki tarvitsevansa. Digitaalisten sovellusten käyttöön 6 vastaajaa koki tarvitsevansa lisää koulutusta ja 3 ei osannut sanoa eli kukaan ei suoraan ollut sitä mieltä, ettei tarvitsisi niiden käyttöön lisää koulutusta. Ympäristön muokkaamiseen vain yksi koki tarvitsevansa koulutusta, mutta toisaalta kolme ei osannut sanoa tarvitseeko ja 5 oli sitä mieltä, ettei tarvitse.

Seuraavaksi halusimme selvittää, onko vastaajilla mielessä sellaisia tukitoimia mitä he haluaisivat toteuttaa, mutta syystä tai toisesta se ei ole ollut mahdollista. Teimme kysymyksestä ”Mitä tukitoimia haluaisit hyödyntää työssäsi, mutta se ei ole ollut mahdollista?” avoimen kysymyksen, jotta saisimme mahdollisimman vastaajalähtöisiä vastauksia, emmekä johdattelisi vastaajaa. Vastaukset vaihtelivat yhdestä sanasta usean lauseen vastauksiin. Analysoimme vastaukset ryhmitellen ne pääluokkiin sisällönanalyysin avulla. Vastaukset läpi käytyä, saimme jaettua ne neljään pääluokkaan. Pääluokat muodostuivat vaihtelevista määristä alkuperäisilmauksia, suurimmassa pääluokassa niitä oli viisi ja pienimmissä pääluokissa kaksi.

Taulukko 1. Aineiston ryhmittely tukiviittomien hyödyntämiseen

Alkuperäiset ilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
"tukiviittomat, en ole päässyt tukiviittoma koulutuksiin"	Tarve tukiviittoma koulutukselle	Koulutusta tukiviittomiin	Kouluttautuminen	
"tukiviittomia, niihin en ole saanut koulutusta"	Tarve tukiviittoma koulutukselle	Koulutusta tukiviittomiin	Kouluttautuminen	
"mahdollisia tukiviittomia"	Mahdollisuutena tukiviittomien hyödyntäminen	Tukiviittomien hyödyntäminen	Tukiviittomat	Tukiviittomia haluttaisiin hyödyntää enemmän ja
"Tukiviittomia olisi nopea ja helppo käyttää, mutta en juurikaan osaa niitä."	Tukiviittomien käyttöön lisää osaamista	Tukiviittomaosaamisen lisääminen	Osaaminen	ratkaisuna nähdään niiden käyttöön kouluttaminen
"Tukiviittomia olen itse opetellut, siihenkin olisi hyvä saada koulutusta."	Lisää koulutusta tukiviittomiin itseopiskelun lisäksi	Itseopiskelun tueksi koulutusta	Tueksi koulutusta	

Tukiviittomat toistuivat viidessä vastauksessa ja niitä vastaajat haluaisivat mielellään käyttää, mutta esteenä he kokevat osaamattomuuden.

Vastauksissa oli hyvin tarkennettu, miksi tukiviittomien käyttö ei ole ollut mahdollista: ”En ole päässyt tukiviittoma koulutuksiin”, ”niihin en ole saanut koulutusta” ja ”Tukiviittomia olen itse opetellut, siihenkin olisi hyvä saada koulutusta”. Vain yhdestä vastauksesta kävi ilmi, että vastaaja on opetellut tukiviittomien käyttöä itse, mutta hänkin kaipaisi tueksi koulutusta. Saimme yhdistettyä alkuperäiset ilmaukset pääluokkaan *Tukiviittomia haluttaisiin hyödyntää enemmän ja ratkaisuna nähdään niiden käyttöön kouluttaminen.*

Taulukko 2. Aineiston ryhmittely pienryhmätoiminnan käyttöön

Alkuperäiset ilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
"pienryhmätoimintaa"	Pienryhmätoimintaa	Nykyistä enemmän pienryhmätoimintaa	Pienryhmätoiminnan lisääminen	
"Pienryhmiin jakautuminen on myös haastavaa sillä henkilökunnan työvuorot vaihtelevat paljon, joskus saattaa myös tulla "aukkoja" henkilökunnan määrässä, jolloin pienryhmät joutuu yhdistämään."	Pienryhmiin jakautumisessa haasteita, koska työvuorot vaihtelevat. Henkilökunnan määrän "aukot" johtavat pienryhmien yhdistämiseen.	Pienryhmiä yhdistellään isommiksi	Pienryhmissä pysyminen	Pienryhmätoimintaa haluttaisiin toteuttaa enemmän, mutta se ei ole ollut mahdollista henkilökunnan määrän vaihtuvuuden vuoksi.
"Enemmän pienryhmätoimintaa 24/7, mikä ei ole aina mahdollista, kun henkilöstöä ei ole paikalla riittävästi tai henkilöstön koulutus ei ole riittävä."	Lisää pienryhmätoimintaa ympärivuorokautisesti. Ei ole toteutunut kun henkilöstöä ei ole tarpeeksi tai heidän koulutus ei ole riittävä.	Pienryhmätoiminnan toteuttaminen ympärivuorokautisesti	Pienryhmätoiminnan lisääminen	

Toiseksi eniten vastauksissa toistui pienryhmätoiminta. Kolme vastaajaa oli nostanut esiin, että käyttäisivät nykyistä enemmän pienryhmiä, jos henkilökuntaa olisi riittävästi. Eräs vastaaja haluaisi käyttää ”Enemmän pienryhmätoimintaa 24/7” ja kokee, ettei se ole tällä hetkellä mahdollista,

koska henkilöstöä ei ole riittävästi paikalla tai henkilöstöllä ei ole välttämättä riittävää koulutusta. Myös toinen vastaaja nosti esiin haasteen jakautua pienryhmiin johtuen joko henkilökunnan vaihtelevista työvuoroista tai ”joskus saattaa tulla ”aukkoja” henkilökunnan määrässä, jolloin pienryhmät joutuu yhdistämään”. Yksi vastaajista ei ollut lisännyt perusteluja sille, miksi pienryhmätoiminnan käyttö ei ole ollut mahdollista. Kaikkia kolmea vastausta yhdistää pääluokka *Pienryhmätoimintaa haluttaisiin hyödyntää enemmän, mutta se ei ole ollut mahdollista henkilökunnan määrän vaihtuvuuden vuoksi.*

Taulukko 3. Aineiston ryhmittely ympäristön muokkaamiseen ja digitaalisuuteen

Alkuperäiset ilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
"ympäristön muokkaaminen"	Ympäristön muokkaaminen	Ympäristön muokkausmahdollisuus	Ympäristön muokkausmahdollisuus	Ympäristön muokkaamisen haasteet
"Ympäristön muokkaaminen. Oman ryhmäni tilat ovat pienet ei ole tilaa ja mahdollisuutta muokata."	Ryhmätila on pieni, joten ympäristön muokkaaminen on haasteellista.	Pieni ryhmätila	Ahtaus	
"Digitaaliset sovellukset"	Digitaalisten sovellusten käyttö	Digitaalisuus	Digitaalisuus	Digitaalisia sovelluksia
"Digitaalisiin sovelluksiin on niukasti aikaa perehtyä ja ne ovat applen laitteissa, joten käyttöjärjestelmä vieras."	Niukka aika perehtyä sovelluksiin sekä vieraaseen käyttöjärjestelmään, on haaste digitaalisten sovellusten käytössä.	Digilaitteiden ja -sovellusten käyttöön haasteet	Haasteet digitaalisuudessa	haluttaisiin hyödyntää enemmän

Ympäristön muokkaaminen nousi esiin kahdessa vastauksessa. Vain toinen vastaajista avasi syitä, miksi ympäristön muokkaaminen ei ole ollut mahdollista: ”Oman ryhmäni tilat ovat pienet ei ole tilaa ja mahdollisuutta muokata”. Muodostimme kahdesta vastauksesta Ympäristön muokkaamisen haasteet -pääluokan. Kahdessa vastauksessa nousi esiin myös digitaaliset sovellukset ja niidenkin käytön esteitä oli avattu melko vähän. Toinen vastaajista kuitenkin kertoi, ettei sovellusten käyttöön ole aikaa perehtyä ja että Applen käyttöjärjestelmä on vieras. Yhdistimme vastaukset pääluokaksi: Digitaalisia sovelluksia haluttaisiin hyödyntää enemmän.

Kysymyksen ”Mitä tukitoimia haluaisit hyödyntää työssäsi, mutta se ei ole ollut mahdollista?” vastauksissa nousi esiin hyviä yksittäisiä vastauksia liittyen esimerkiksi erityisesti vuorohoitoon. Eräs vastaaja nosti esiin, että ”haasteellisten lasten mahdolliset ohjaajat/avustajat eivät ole paikalla koko lapsen hoitoaika” sillä vuorohoidon puolella lapsella voi olla pitkiäkin vuoroja. Eräessä vastauksessa nostettiin esiin VEO:n eli varhaiskasvatuksen

erityisopettajan käyttö ja erityisesti tarve lisätä erityisopetusta ja saada ”veo ihan lasten keskele ja pitämään tuokioita”. Saimme kysymykseen paljon vastauksia, ja vastaajat olivat hyödyntäneet hyvin avoimen kysymyksen tuomaa vapautta. Vastauksissa yksi vastaaja oli tuonut esiin yhdestä kolmeen asiaa, mitä haluaisi hyödyntää nykyistä enemmän.

Seuraavaksi kysyimme ”Mikä mielestäsi vaikuttaa tukitoimien käyttämiseen?” ja teimme kysymyksestä monivalintakysymyksen laatien kuusi vastausvaihtoehtoa. Vastausvaihtoehdot olivat rahallisten resurssien puute, henkilökunnan määrä, henkilökunnan osaaminen, aika, vaihtelevat lapsimäärät sekä muu, mikä. Emme halunneet rajata vastausvaihtoehtojen valintamäärää, vaan vastaaja pystyi rastittamaan halutessaan esimerkiksi kaikki kohdat. Teimme kysymyksestä suljetun eli monivalintakysymyksen, koska edellinen kysymys ”Mitä tukitoimia haluaisit hyödyntää työssäsi, mutta se ei ole ollut mahdollista” oli avoin ja aihe hipoi tätä kysymystä hieman eri näkökulmasta käsin. Valitsimme vastausvaihtoehdoiksi meidän mielestämme eniten vaikuttavimmat aiheet, mitkä voisivat vaikuttaa tukitoimien käyttämiseen.

Kaikista eniten vastaajien mielestä tukitoimien käyttämiseen vaikuttaa henkilökunnan määrä, sen oli valinnut seitsemän vastaajaa yhdeksästä. Seuraavaksi eniten tukitoimien käyttämiseen vaikuttaa vastaajien mukaan kolme kohtaa saman verran, sillä henkilökunnan osaaminen, aika ja vaihtelevat lapsimäärät saivat kaikki viisi vastausta. Rahallisten resurssien puutteen oli valinnut yksi vastaaja ja niin myös kohdan ”muu, mikä?” ja sitä oli tarkennettu vastauksella ”uusien työtapojen hyväksyminen”. Kaikkia vastausmahdollisuuksia valittiin eli mikään kohta ei jäänyt tyhjäksi. Koska kysymyksessä pystyi valitsemaan mieleisensä määrän vastausvaihtoehtoja, vastauksia saatiin laajemmin kuin yhdeksän. Keskiarvo vastausvaihtoehtojen valinnassa oli 2,6 kohtaa. Suurin joukko eli neljä vastaajaa oli valinnut 3 kohtaa.

11 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme tulosten perusteella vuorohoidossa hyödynnettäviä tukitoimia ovat pienryhmätoiminta, kuvatukien sekä tukiviittomien käyttö, ympäristön muokkaaminen ja turvallisen ympäristön takaaminen. Kyseisiä tukitoimia hyödynnetään useita kertoja viikossa ja vastauksien mukaan myös motivointi, toistot sekä selkokieli kuuluvat yleisiin tukitoimiin vuorohoidossa. Onneksi tukitoimia voidaan hyödyntää useasti viikossa, vaikka tiettyjen tukitoimien käyttö koettiin myös haastavaksi päivittäisessä työskentelyssä. Esimerkiksi pienryhmätoimintaa on haastava toteuttaa, jos työntekijöitä ei ole tarpeeksi ja erityisesti vuorohoitoon liittyen iltaisin ja viikonloppuisin tulentarpeisia lapsia voi olla liian paljon henkilökunnan määrään nähden. Yhden vastauksen mukaan tukitoimien käyttö olisi nykyistä helpompaa, jos niiden toteuttamiseen ja käyttämiseen olisi ryhmän kesken selkeämpiä linjauksia. Muutama vastaaja kuitenkin koki tukitoimien käytön helpottavan työskentelyä, mikäli niiden käyttö on hyvin mietittyä ja organisoitua. Mikäli henkilöstö ja ryhmän rakenne pysyvät samana, on toimintaa helpompi ennakoida myös tukitoimien käytön kannalta.

Henkilökunnan mukaan tukitoimien käyttämiseen vaikuttaa eniten henkilökunnan määrä sekä tasaisesti seuraavaksi eniten henkilökunnan osaaminen, aika sekä vaihtelevat lapsimäärät. Vastausten mukaan eri tukitoimia hyödynnetään sitä useammin miten kyseiset kohdat ovat kunnossa. Esimerkiksi pienryhmätoiminnan toteutus vaatii lapsimäärän mukaisen henkilökunnan määrän sekä osaavan henkilökunnan. Vastauksista ilmeni tukitoimien osa-alueita, joihin henkilökunta haluaisi lisää koulutusta kuten tukiviittomiin ja digitaalisten sovellusten käyttöön. Tukiviittomaosaamista henkilökunnasta toki jo löytyy, sillä se oli mainittu monissa vastauksissa usein hyödynnettävissä tukitoimissa, osa kuitenkin kaipaa lisää osaamista niiden käyttämiseen. Lisäosaaminen tukiviittomien sekä digitaalisten sovellusten käyttämiseen voisi lisätä niiden hyödyntämistä vuorohoidossa.

Saimme tutkimuksessamme sveitsiläisten Schaubin ja Lutolfin (2023) tutkimuksen näkökulmaa tukevan tuloksen, sillä he havaitsivat, ettei varhaiskasvattajien iän tai ammatillisen kokemuksen huomattu vaikuttavan

osallisuuden käsityksiin. Me kysyimme vastaajilta ikää sekä koulutustaustaa, mutta emme kysyneet kertynyttä ammatillista kokemusta. Huomasimme saamillamme tiedoilla, että iästä huolimatta kaikki vastaajat ymmärsivät esimerkiksi erittäin hyvin, mitä inklusio tarkoittaa, sillä asteikolla 0–10 keskiarvo oli 9,2. Tutkimuksestamme ei selvinnyt, millä mielin vastaajat suhtautuvat inklusioon, mutta ainakin heidän ymmärryksensä inklusiosta on hyvä.

Tutkimuksemme tulokset myötäilevät opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen tuloksia inklusion nykytilasta varhaiskasvatuksessa vuonna 2021. Selvityksen tuloksien mukaan inklusiivisuuden tila on vaihteleva ja tutkimuksemme mukaan inklusiivisia tukitoimia hyödynnetään yhden päiväkodinkin sisällä vaihtelevasti riippuen niin eri tilannetekijöistä kuten henkilökunnan määrästä ja -osaamisesta, vuorokauden ajasta ja lapsimäärästä. Toisaalta Meripirtin päiväkodissa hyödynnetään tukitoimia paljon päivittäin, vaihtelevaa on vain se, koetaanko niiden käyttö haastavaksi vai helpoksi. Vuoden 2021 selvityksen mukaan suuri osa vastaajista oli sitä mieltä, että resurssit ovat riittämättömät tukitoimien käyttöön (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021). Tutkimuksemme mukaan suurimpana resurssina tukitoimien käyttämiseen vaikuttaa henkilökunnan määrä. Esimerkiksi iltaisin tai viikonloppuisin voi olla hetkiä, kun tuentarpeisia lapsi on liian paljon henkilökunnan määrään nähden.

Opinnäytetyötä voisi jatkaa tutkimalla esimerkiksi lasten vanhempien kokemuksia inklusion ja tukitoimien toteutukseen liittyen tai kerätä heiltä ideoita aiheen kehittämiseksi. Tukitoimien toteutukseen liittyen myös laadulliselle tutkimukselle olisi mielestämme tarvetta, jolloin aihetta voisi tutkia syvemmin esimerkiksi haastatteleamalla päiväkodin henkilökuntaa tai lasten vanhempia. Tukitoimien käytöstä voisi tehdä myös vertailevan tutkimuksen vuorohoidon sekä päivähoidon välillä.

12 ARVIOINTI JA POHDINTA

Määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusta arvioitaessa tarkastellaan tutkimuksen pätevyyttä eli validiteettia sekä luotettavuutta. Pätevyys tarkoittaa tutkimuksen

kykyä mitata valituilla tutkimusmenetelmillä sitä, mitä tutkimuksessa on tarkoitus mitata ja tavoitteena on välttää systemaattisia virheitä. Systemaattisia virheitä voi syntyä, jos vastaajat esimerkiksi ymmärtävät tutkimuskysymyksen eri tavalla, kuin miten tutkija on olettanut. Siksi tutkimuksen sekä kyselylomakkeen pätevyyttä tulee tarkastella jo tutkimusta suunniteltaessa. (Vilka 2015, 193.)

Muodostimme kysymykset mielestämme oikealla tavalla ymmärrettäviksi, eikä tietoomme tullut, että kysymysten ymmärtämisessä olisi ollut epäselvyyksiä. Emmekä myöskään huomanneet vastauksia analysoidessamme, että vastaajat olisivat ymmärtäneet kysymyksen eri tavalla kuin miten me olimme tarkoittaneet. Toisaalta olisimme voineet testata kyselylomakkeen toimivuutta vielä enemmän, sillä testasimme sen ymmärrettävyyttä vain muutaman henkilön avulla. ”Mitä tukitoimia haluaisit hyödyntää työssäsi, mutta se ei ole ollut mahdollista?” -kysymyksen kohdalla olisimme voineet olla vielä tarkempia sen suhteen, haluammeko vastauksen myös kysymykseen: Miksi se ei ole ollut mahdollista. Suurin osa kirjoitti vastauksessaan perustelun sille, miksi tukitoimen hyödyntäminen ei ole ollut mahdollista, mutta muutama vastaus jäi pelkkään tukitoimeen ilman perusteluja. Yhdistelemällä sisällönanalyysin avulla samaan tukitoimeen liittyvät vastaukset yhdeksi ryhmäksi, pystyimme arvioimaan perusteluja sille, miksi tukitoimen käyttäminen ei ole ollut mahdollista.

Tutkimuksen luotettavuus eli reliabiliteetti kertoo tutkimustuloksien tarkkuudesta eli tutkimuksen kyvystä antaa samat tulokset uudelleen, jos tutkimus toistettaisiin. Tavoite on, etteivät tutkimustulokset ole sattumanvaraisia, joten samalta vastaajalta pitäisi saada täsmälleen samat mittaus tulokset riippumatta esimerkiksi tutkijasta. (Vilka 2015, 194.) Toisaalta Kanasen (2011, 85) mukaan edes kokonaistutkimuksessa ei välttämättä saada täysin luotettavaa tietoa, koska kaikissa tutkimuksen vaiheissa on virhemahdollisuuksia. Kokonaistutkimus tarkoittaa, että vastaajiksi saataisiin kaikki perusjoukon tilastoyksiköt eli meidän tutkimuksessamme koko päiväkodin henkilökunnan olisi tullut vastata kyselyyn, mikä olisi hyvin harvinaislaatuista. Yksi tekijä mikä voisi vaikuttaa tutkimuksemme kykyyn antaa uudelleen samat vastaukset on tutkimusajankohta. Sillä toteutimme

kyselyn toukokuussa 2024 eli varhaiskasvatuksen toimintakauden loppupuolella, jolloin työntekijöillä saattaa olla väsymystä kuluneelta vuodelta tai kiirettä ennen kesälomaa. Toisaalta, jos tutkimus toteutettaisiin syyskaudella, voisi olla, että ryhmissä vielä "haetaan" niitä tukitoimia mitkä heillä toimii parhaiten.

Tutkimuksen pätevyys sekä luotettavuus muodostavat tutkimuksen kokonaisluotettavuuden. Kokonaisluotettavuus on hyvä, kun otos edustaa mahdollisimman hyvin perusjoukkoa ja tutkimuksessa on mahdollisimman vähän satunnaisuutta. (Vilkkä 2015, 194.) Mielestämme tutkimuksemme kokonaisluotettavuus on hyvä, koska vastauksia läpi käydessä huomasimme, että vastaajat ovat keskittyneet kyselyyn hyvin, ymmärtäneet kysymykset tarkoittamallamme tavalla sekä antaneet hyvin pitkiä sekä monipuolisia vastauksia avoimiin kysymyksiin.

Toteutimme opinnäytetyömme eettisten periaatteiden mukaisesti ja pidimme huolen niiden toteutumisesta kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Tutkimuksen alkuun saamisessa haimme Kotkan kaupungilta tutkimuslupaa tutkimussuunnitelman avulla ja luvan saatuamme aloimme konkreettisesti toteuttaa tutkimusta. Keräsimme tutkimusaineiston eettisesti anonyymisti sekä luotettavan sovelluksen eli Webropol-ohjelman avulla ja vain meillä kahdella opinnäytetyön tekijällä oli pääsy tarkastelemaan tuloksia. Opinnäytetyö prosessissa on tärkeää huomioida tekijänoikeuksien noudattaminen ja viitata teoksiin niiden vaatimalla tavalla (Vilkkä 2021a). Olemme viitanneet kaikkiin käyttämiimme lähteisiin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun lähdeviiteohjeen mukaisesti. Yksi tutkimuseettinen periaate on tutkimuksen avoimuus eli tutkimusryhmän vastuu tutkimuksen sekä tutkimustuloksien tiedottamisesta (Vilkkä 2015, 201). Tiedotimme Meripirtin henkilökuntaa opinnäytetyöstämme tutkimuksen saatekirjeen avulla. Kerroimme saatekirjeessä millä aikataululla opinnäytetyömme etenee, vastaamisen olevan anonyymiä ja saatekirjeessä oli saatavilla yhteystietomme. Kun opinnäytetyömme on valmis ja se on julkaistu Theseuksessa, lähetämme työn Meripirtin henkilökunnalle luettavaksi. Suuret kiitokset Meripirtin päiväkodille opinnäytetyön mahdollistamisesta sekä henkilökunnalle kyselyyn vastaamisesta.

LÄHTEET

Alila, K., Eskelinen, M., Kuukka, K., Mannerkoski, M. & Vitikka, E. 2022. Kohti inklusiivista varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta. Oikeus oppia - oppimisen tuen, lapsen tuen ja inklusion edistämistoimia varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa valmistelevan työryhmän loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2022:44. PDF-dokumentti. Päivitetty 4.11.2022. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-813-7> [viitattu 17.4.2024].

Heiskanen, N., Pyökkimies, M. & Syrjämäki, M. 2022. Lapsen tuen prosessi ja pedagoginen jatkumo. Teoksessa Heiskanen, N. & Syrjämäki M. (toim.) Pienet tuetut askeleet. Jyväskylä: PS-kustannus.

Helenius, A. & Lummelahdi, L. 2018. Varhaiskasvatus perusteita. 2. uudistettu painos. Helsinki: BoD.

Inklusiivisen koulutuksen laadun edistämisen pääperiaatteet. Suosituksia päättäjille. 2009. Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus.PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.european-agency.org/sites/default/files/key-principles-for-promoting-quality-in-inclusive-education_key-principles-FI.pdf [viitattu 17.4.2024].

Kananen, J. 2011. Kvantti: kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kankainen, S. 2022. Inklusio koulussa ja päiväkodissa – osallistava oppimis- ja kasvatusyhteisö. Helsingin yliopisto. WWW-dokumentti. Päivitetty 30.3.2022. Saatavissa: <https://hyplus.helsinki.fi/inkluisio-koulussa-ja-paivakodissa-osallistava-oppimis-ja-kasvatusyhteiso/> [viitattu 13.4.2024].

Ketokivi, M. 2015. Tilastollinen päättely ja tieteellinen argumentointi. Helsinki: Gaudeamus. 2. laaj. laitos. E-kirja. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/Record/kaakkuri.218620?sid=4837267819> [viitattu 9.10.2024].

Kivirauma, J. 2015. Erityisopetuksen historialliset kehityslinjat. Teoksessa Moberg, S., Hautamäki, J., Kivirauma, J., Lahtinen, U., Savolainen, H. & Vehmas, S. (toim.) Erityispedagogiikan perusteet. PS-kustannus. 3. painos. E-kirja. Saatavissa: <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789524516754> [viitattu 17.4.2024].

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma. 2022. Kotkan kaupunki. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://peda.net/kotka/varhaiskasvatus/vp3> [viitattu 15.5.2024].

Laakso, P., Pihlaja, P. & Silvennoinen, H. 2023. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kulku kohti inklusiota – Kuntien johtavien viranhaltijoiden käsityksiä inklusiosta ja sen toteuttamisesta. Kasvatus & Aika, 17(3), 29–49. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://doi.org/10.33350/ka.121631> [viitattu 13.4.2024].

Loukomies, A. & Laine, S. 2023. Inklusio onnistuu. Näin rakennat inklusiivisen toimintakulttuurin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Malinen, K., Dahlblom, T. & Teppo, U. 2016. Suomalainen vuorohoito. Teoksessa Teppo, U. & Malinen, K. (toim.) Osaamista vuorohoitoon. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 227, 12–24. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-830-439-8> [viitattu 6.10.2024].

Meripirtin päiväkotit. 2023. Peda.net. WWW-dokumentti. Päivitetty 26.5.2023. Saatavissa: <https://peda.net/kotka/varhaiskasvatus/paivakodit/mp3> [viitattu 15.4.2024].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2021. Kehityksen ja oppimisen tuki sekä inklusiivisuus varhaiskasvatuksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:13. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-829-8> [viitattu 19.9.2024].

Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Salonen, E. 2021. Pienten lasten hyvinvointi ja kuulumisen rakentuminen varhaiskasvatuksen vuorohoidossa. *Oppimisen ja erityisvaikeuksien erityislehti*: NMI-bulletin, 31(1), 4–12. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202111105605> [viitattu 13.5.2024].

Schaub, S. & Lutolf, M. 2023. Attitudes and self-efficacy of early childhood educators towards the inclusion of children with disability in day-care. *European Journal of Special Needs Education* volume 39,2024, 185–200. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://doi.org/10.1080/08856257.2023.2200106> [viitattu 21.4.2024].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tampere: Tammi. E-kirja. Saatavissa <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118> [viitattu 30.8.2024].

Van Hoom, J., Nourot, P., Scales B. & Alward K. 2015. Play at the Center of the Curriculum. 6. painos. New Jersey: Pearson.

Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus. PDF-dokumentti. Päivitetty 19.12.2018. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf [viitattu 5.5.2024].

Vitka, T. 2021. Laaja-alaisen erityisopetuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2021a. Näin onnistut opinnäytetyössä: ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-kustannus. E-kirja. Saatavissa: <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523701236> [viitattu 16.9.2024].

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2021b. Tutki ja kehitä. 5. päivitetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus. E-kirja. Saatavissa:

<https://kaakkuri.finna.fi/Record/kaakkuri.227023?sid=4775926718> [viitattu 22.8.2024].

Vuorohoito varhaiskasvatuksen toimintaympäristönä. 2019. Opetushallitus. Videoleike. Päivitetty 19.6.2019. Saatavissa:

<https://www.youtube.com/watch?v=j23FGnK81Dk> [viitattu 5.5.2024].

KUVALUETTELO

Kuva 1. Vastaajien tarve tukitoimiin liittyviin koulutuksiin. Dufva, I. & Hyttinen, E. 5.6.2024.

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Aineiston ryhmittely tukiviittomien hyödyntämiseen. Dufva, I. & Hyttinen, E. 17.8.2024.

Taulukko 2. Aineiston ryhmittely pienryhmätoiminnan käyttöön. Dufva, I. & Hyttinen, E. 17.8.2024.

Taulukko 3. Aineiston ryhmittely ympäristön muokkaamiseen ja digitaalisuuteen. Dufva, I. & Hyttinen, E. 17.8.2024.

Tukitoimet inklusiivisessa vuorohoidossa

Ymmärrätkö mitä inklusio tarkoittaa? *

En lainkaan Kyllä täysin

0 10

Seuraaviin kysymyksiin vastatessasi, toivoisimme sinun ajattelevan työskentelyä nimenomaan vuorohoidon puolella

Mitä tukitoimia hyödynnät useita kertoja viikossa? *

Kaipaisitko lisää koulutusta seuraavien tukitoimien käyttöön? *

Tukiviittomat

Kyllä
 En osaa sanoa
 En

Kuvakortit

Kyllä
 En osaa sanoa
 En

Pienryhmätoiminta

Kyllä
 En osaa sanoa
 En

Digitaaliset sovellukset

Kyllä
 En osaa sanoa
 En

Ympäristön muokkaaminen

Kyllä
 En osaa sanoa
 En

Mitä tukitoimia haluaisit hyödyntää työssäsi, mutta se ei ole ollut mahdollista? *

Mikä mielestäsi vaikuttaa tukitoimien käyttämiseen? *

Rahallisten resurssien puute
 Henkilökunnan määrä
 Henkilökunnan osaaminen
 Aika
 Vaihtelevat lapsimäärät
 Muu, mikä?

Millaisena koet tukitoimien käytön päivittäisessä työskentelyssä? (Esim. helppona, haastavana, aikaa vievänä jne.) *

Tukitoimet inklusiivisessa vuorohoidossa

Koulutustaso *

Lastenhoitajan pätevyys
 Muu toinen aste
 Ammattikorkeakoulu
 Yliopisto
 Muu

Ikä *

18-30
 31-40
 41-50
 51 +

Hei!

Olemme Iitu ja Emilia, kolmannen vuoden sosionomiopiskelijat Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyön Meripirtin päiväkodille aiheesta Tukitoimet inklusiivisessa vuorohoidossa. Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia, mitä inklusiivisia tukitoimia Meripirtin vuorohoidossa hyödynnetään, ja millaisena henkilökunta niiden käytön kokee.

Teetämme teille henkilökunnalle lyhyen kyselyn, johon vastaaminen on täysin anonymia. Arvostamme vastauksianne suuresti. Kyselyn tulokset raportoidaan opinnäytetyössämme, jonka saatte luettavaksenne loppuvuodesta. Mikäli teillä herää kysyttävää kyselyyn tai opinnäytetyöhön liittyen, vastaamme mielellämme kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin,

Iitu Dufva
diidu001@edu.xamk.fi

Emilia Hyttinen
cemhy002@edu.xamk.fi